

NR 117/2014

STOSUNEK DO RZĄDU W SIERPNIU

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sierpniowe notowania rządu to jedne z gorszych (a w niektórych aspektach najgorsze) w tym roku. Wprawdzie oceny wyników jego działalności i polityki gospodarczej nie odbiegają zbyt od ubiegłomiesięcznych, jednak obecnie zauważalnie częściej niż w lipcu niezadowolenie Polaków budzi zarówno sam gabinet, jak i stojący na jego czele premier Donald Tusk¹.

POPARCIE DLA RZĄDU

Od lipca ubyło zwolenników rządu (spadek z 26% do 23%), jednocześnie wyraźnie wzrosła i tak już liczna grupa jego przeciwników (z 38% do 44%), wskutek czego obecne notowania urzędującego gabinetu są najslabsze w tym roku. Nie zmienił się znacząco odsetek osób wyrażających obojętność wobec rządu (spadek o 2 punkty, do 30%).

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2013					2014							
	w procentach												
Zwolennicy	23	23	20	23	22	26	26	29	25	26	28	26	23
Przeciwnicy	47	45	46	43	43	43	42	43	43	37	36	38	44
Obojętni	28	29	30	31	32	27	28	25	29	33	33	32	30
Trudno powiedzieć	2	3	4	3	3	4	4	3	3	4	3	4	3

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (291) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 19–25 sierpnia 2014 roku na liczącej 980 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wśród respondentów, którzy w potencjalnych wyborach zagłosowaliby na koalicyjne Polskie Stronnictwo Ludowe, niemal dwukrotnie więcej jest przeciwników rządu niż jego zwolenników. Ponadto można zauważyć, że niezadowolenie z urzędującego gabinetu lub też obojętność wobec niego współwystępuje z alienacją polityczną – jednoznaczną niechęcią do wzięcia udziału w ewentualnych wyborach lub (w mniej radykalnej wersji) niepewnością co do uczestniczenia w nich.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	80	5	14	1
SLD*	36	28	36	0
PSL*	22	43	31	4
PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	7	72	20	2
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke*	6	84	10	0
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	19	36	40	5
Niezamierzający brać udziału w wyborach	11	46	41	3

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w próbie

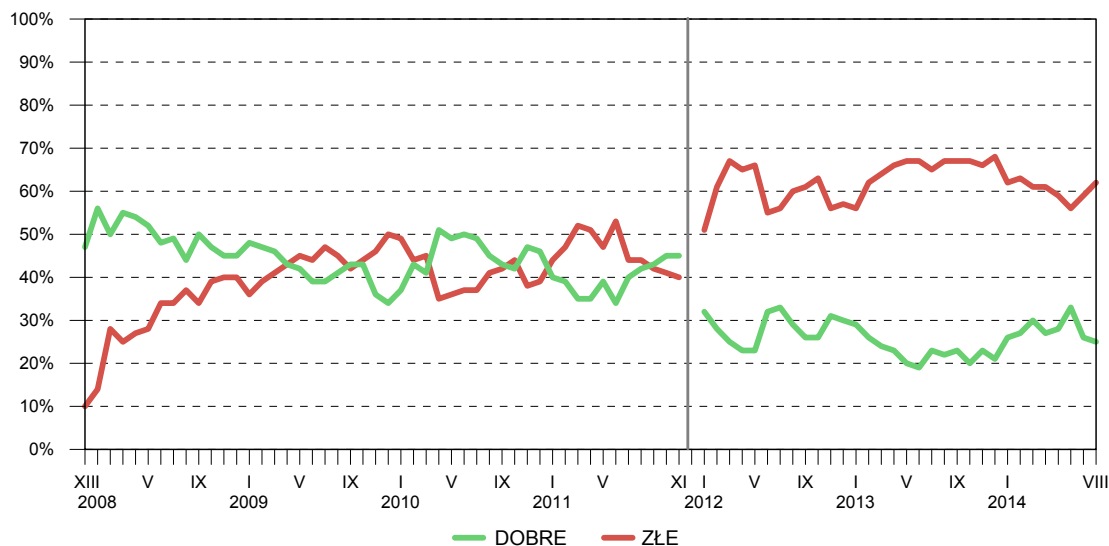
OCENY WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Od ubiegłego miesiąca minimalnie wzrósł odsetek badanych negatywnie oceniających wyniki działalności rządu (o 3 punkty, do 62%), natomiast grupa tych, którzy wyrażają opinie pozytywne, nie zmieniła się w sposób istotny (25%).

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Donalda Tuska od czasu ponownego objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	2013					2014								
	w procentach													
Dobrze	22	23	20	23	21	26	27	30	27	28	33	26	25	
Źle	67	67	67	66	68	62	63	61	61	59	56	59	62	
Trudno powiedzieć	11	10	13	11	11	12	10	9	12	13	11	15	13	

RYS. 2. OCENY WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI RZĄDU, NA CZELE KTÓREGO (STAŁ) STOI DONALD TUSK

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły poprzedniego rządu Donalda Tuska, a od stycznia 2012 – nowego rządu Donalda Tuska. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

We wszystkich grupach objętych analizą dominuje niezadowolenie z wyników działalności rządu. Dobrym ocenom w pewnym stopniu sprzyjają wysokie dochody oraz lewicowe poglądy polityczne. Pozytywne opinie o rezultatach pracy rządu częściej niż pozostali wyrażają również robotnicy niewykwalifikowani oraz prywatni przedsiębiorcy. Z kolei negatywne opinie na ten temat są silnie związane ze złą sytuacją materialną respondentów i dużym zaangażowaniem w praktyki religijne.

Wyniki działalności obecnego gabinetu dobrze ocenia ogromna większość wyborców PO, natomiast w elektoratach pozostałych partii, a zwłaszcza PiS wraz z Polską Razem i Solidarną Polską oraz wśród zwolenników Nowej Prawicy, przeważają niezadowoleni z pracy gabinetu Donalda Tuska.

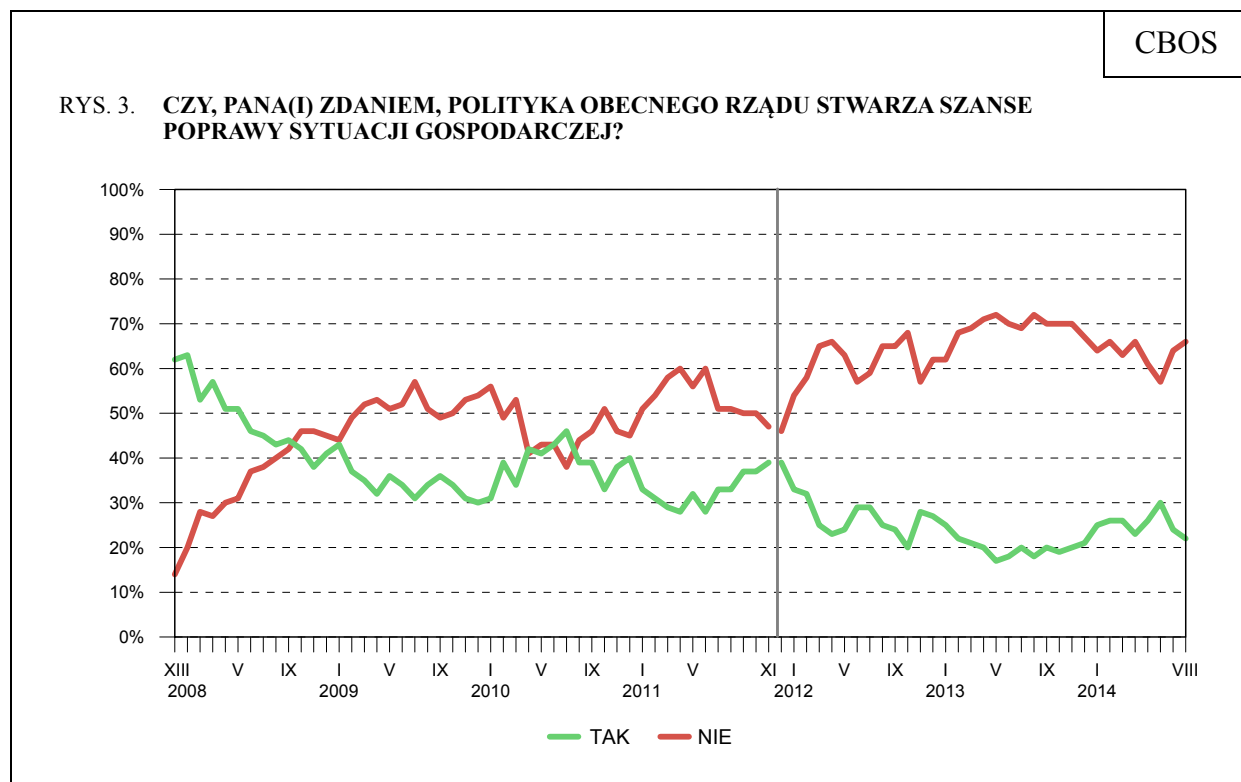
Tabela 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	80	14	6
SLD*	40	49	11
PSL*	24	65	11
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke*	15	85	0
PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	8	85	7
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	20	59	21
Niezamierzający brać udziału w wyborach	13	70	16

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w próbie

OCENY POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Tylko nieznacznie gorzej niż w lipcu postrzegana jest polityka gospodarcza obecnego gabinetu, chociaż to już drugi z rzędu miesiąc, w którym niezadowolenie społeczne w tym względzie wzrasta. Obecnie dwie trzecie Polaków (66%, o 2 punkty więcej niż w lipcu) uważa, że polityka rządu nie stwarza szansy poprawy sytuacji gospodarczej, natomiast ponad jedna piąta (22%, spadek o 2 punkty) jest przeciwnego zdania.

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły poprzedniego rządu Donalda Tuska, a od grudnia 2011 – nowego rządu Donalda Tuska. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej ?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	2013					2014								
	w procentach													
Tak	18	20	19	20	21	25	26	26	23	26	30	24	22	
Nie	72	70	70	70	67	64	66	63	66	61	57	64	66	
Trudno powiedzieć	10	10	11	10	12	11	8	11	11	13	13	12	12	

Politykę gospodarczą rządu nieco częściej niż inni dobrze oceniają badani uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, najlepiej wykształceni, kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem, prywatni przedsiębiorcy, a także ankietowani o lewicowych poglądach politycznych, z kolei opinie krytyczne wyrażają przede wszystkim osoby z gospodarstw domowych o miesięcznych dochodach *per capita* od 501 zł do 1000 zł, respondenci źle sytuowani i rolnicy.

O tym, że polityka gabinetu Donalda Tuska sprzyja rozwojowi gospodarki, przekonanych jest trzy czwarte wyborców partii rządzącej. W pozostałych elektoratach dominuje opinia przeciwna. Podzielają ją w zdecydowanej większości nie tylko zwolennicy ugrupowań opozycyjnych – PiS, Solidarnej Polski, Polski Razem i Nowej Prawicy, ale także sympatycy koalicyjnego PSL.

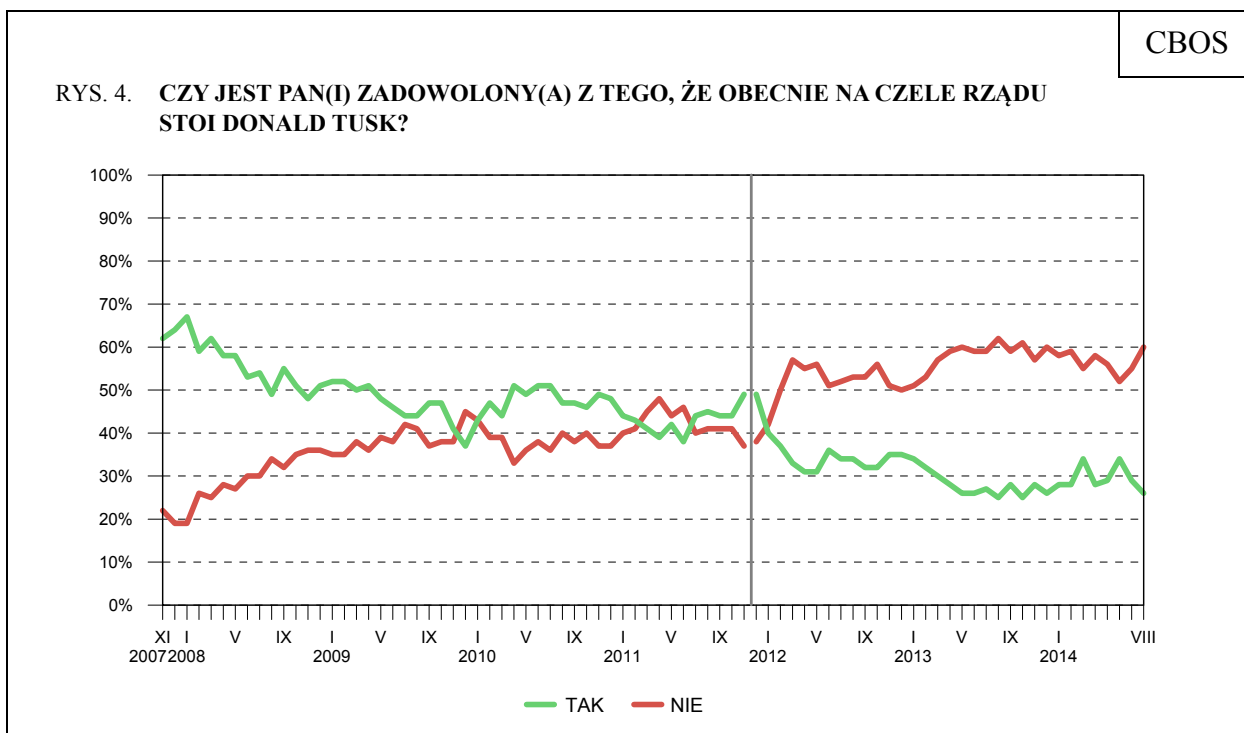
Tabela 6

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny polityki gospodarczej rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	76	18	5
SLD*	36	55	9
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke*	17	83	0
PSL*	10	78	12
PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	9	84	7
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	13	66	20
Niezamierzający brać udziału w wyborach	12	75	13

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w próbie

AKCEPTACJA PREMIERA

Gorszy niż miesiąc temu, co więcej – najgorszy z zarejestrowanych w tym roku, jest społeczny odbiór premiera. Zmniejszyła się grupa osób deklarujących zadowolenie z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk (o 3 punkty, do 26%), jednocześnie zwiększyła się i tak już znaczna liczba niezadowolonych (z 55% do 60%).

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły poprzedniego rządu Donalda Tuska, a od grudnia 2011 – nowego rządu Donalda Tuska. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 7

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	2013					2014								
	w procentach													
Tak	25	28	25	28	26	28	28	34	28	29	34	29	26	
Nie	62	59	61	57	60	58	59	55	58	56	52	55	60	
Trudno powiedzieć	13	13	14	15	14	14	13	11	14	15	14	16	14	

Niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych zadowoleni z tego, że szefem rządu jest Donald Tusk, stanowią mniejszość. Stosunkowo częściej niż inni

zaliczają się do nich osoby deklarujące najwyższe dochody *per capita*, badani najlepiej wykształceni, kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem. Natomiast dezaprobata premiera jest najsilniejsza wśród najmłodszych respondentów, badanych znajdujących się w złej sytuacji materialnej, robotników wykwalifikowanych, bezrobotnych, a także wśród osób uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu.

Zadowolenie z obecnego szefa rządu wyraża ogromna większość zwolenników PO, natomiast niezadowoleni z niego dominują wśród wyborców Nowej Prawicy, PiS (w tym Solidarnej Polski i Polski Razem) oraz PSL. W elektoracie SLD zdania na ten temat są podzielone.

Tabela 8

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Donald Tusk?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	86	9	5
SLD*	43	40	17
PSL*	22	72	6
PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	10	86	4
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke*	6	90	4
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	21	58	21
Niezamierzający brać udziału w wyborach	14	69	17

* Dane dotyczące tych partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę ich zwolenników w próbie

★

★

★

Sierpień to drugi z kolei miesiąc pogarszania się notowań rządu, co obecnie przejawia się przede wszystkim w najwyższej w tym roku liczbie jego przeciwników oraz osób niezadowolonych z tego, że funkcję prezesa Rady Ministrów pełni Donald Tusk. Prawdopodobne jest, że afera podsłuchowa, która na wyniki lipcowego sondażu wpłynęła w nieznacznym stopniu, dopiero teraz tak naprawdę zaczyna oddziaływać na społeczny odbiór gabinetu Donalda Tuska. Obecny spadek zaufania do rządu wydaje się również

poważniejszy niż poprzednie ze względu na fakt, że korespondują z nim zmiany preferencji partyjnych Polaków – z jednej strony objęcie prowadzenia w rankingu przez Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Polską Razem i Solidarną Polską), a z drugiej spadek poparcia dla dominującej dotychczas Platformy Obywatelskiej².

Opracował
Michał FELIKSIAK

² Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w sierpniu”, sierpień 2014 (oprac. B. Badora).

Tabela 1

		Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do rządu Donalda Tuska? Czy jest Pan(i) jego:				Liczba osób
		zwolennikiem	przeciwnikiem	czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		23	44	30	3	977
Płeć	Mężczyźni	23	49	26	2	471
	Kobiety	24	39	34	4	506
Wiek	18-24 lata	18	52	26	4	110
	25-34	18	49	31	2	193
	35-44	27	34	36	4	171
	45-54	19	44	32	4	151
	55-64	26	43	30	1	173
	65 lat i więcej	29	43	24	4	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	46	38	4	388
	Miasto do 19 999	31	45	23	1	144
	20 000 - 99 999	25	41	29	5	185
	100 000 - 499 999	32	39	27	2	163
	500 000 i więcej mieszk.	39	44	15	2	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	15	41	41	4	205
	Zasadnicze zawodowe	21	45	32	2	239
	Średnie	24	45	28	3	300
	Wyższe	32	43	21	4	233
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	33	43	20	4	110
	Średni personel, technicy	14	61	22	3	25
	Pracownicy adm.-biurowi	23	41	32	4	55
	Pracownicy usług	20	48	28	4	64
	Robotnicy wykwalifikowani	22	56	22		102
	Robotnicy niewykwalifik.	26	36	36	2	42
	Rolnicy	7	36	57		54
	Pracujący na własny rach.	25	29	41	6	43
	Bezrobotni	14	41	44	1	54
	Emeryci	30	43	25	3	213
	Renciści	20	45	30	5	72
	Uczniowie i studenci	18	52	24	6	65
Gospodynie domowe i inni	21	36	40	3	78	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	47	26	4	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	41	30	4	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	46	25	3	248
	prywatnym gosp. rolnym	8	36	56		57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	44	42	3	105
	501-750	19	46	31	4	102
	751-1000	20	52	28	0	157
	1001-1500	23	47	28	2	165
	Powyżej 1500 zł	38	40	20	1	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	51	32	2	120
	Średnie	22	43	31	4	407
	Dobre	27	43	28	2	451
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	63	24	2	47
	Raz w tygodniu	22	45	30	3	431
	1-2 razy w miesiącu	24	40	33	3	139
	Kilka razy w roku	27	39	30	4	240
	W ogóle nie uczestniczy	26	44	26	4	119
Poglądy polityczne	Lewica	32	37	31		138
	Centrum	29	39	31	1	324
	Prawica	24	57	17	1	273
	Trudno powiedzieć	10	38	42	9	242

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Donalda Tuska od czasu ponownego objęcia przezeń władzy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	62	13	973
Płeć	Mężczyźni	28	64	8	470
	Kobiety	23	60	17	503
Wiek	18-24 lata	26	69	6	110
	25-34	23	63	14	192
	35-44	26	54	20	169
	45-54	23	62	15	150
	55-64	24	67	9	173
	65 lat i więcej	29	59	12	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	63	16	386
	Miasto do 19 999	29	63	9	144
	20 000 - 99 999	27	60	13	185
	100 000 - 499 999	30	60	10	161
	500 000 i więcej mieszk.	25	60	15	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	23	63	13	203
	Zasadnicze zawodowe	23	63	15	238
	Średnie	25	63	12	300
	Wyższe	29	59	12	232
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	55	16	108
	Średni personel, technicy	23	68	9	25
	Pracownicy adm.-biurowi	23	60	17	54
	Pracownicy usług	13	74	13	63
	Robotnicy wykwalifikowani	19	73	8	102
	Robotnicy niewykwalifik.	33	60	7	42
	Rolnicy	19	74	8	54
	Pracujący na własny rach.	33	41	26	43
	Bezrobotni	22	65	13	53
	Emeryci	30	59	10	213
	Renciści	25	64	11	72
	Uczniowie i studenci	29	65	6	65
	Gospodynie domowe i inni	21	51	28	78
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	63	17	111
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	59	19	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	62	10	248
	prywatnym gosp. rolnym	19	72	9	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	62	17	104
	501-750	18	72	10	102
	751-1000	19	72	9	157
	1001-1500	28	60	12	165
	Powyżej 1500 zł	36	56	7	202
Ocena własnych war. mater.	Źle	11	79	10	120
	Średnie	25	60	15	406
	Dobre	29	59	12	447
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	73	18	47
	Raz w tygodniu	25	62	13	429
	1-2 razy w miesiącu	22	63	15	139
	Kilka razy w roku	32	58	10	239
	W ogóle nie uczestniczy	22	64	13	119
Poglądy polityczne	Lewica	33	53	14	138
	Centrum	27	62	11	321
	Prawica	27	67	6	274
	Trudno powiedzieć	16	60	24	240

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		22	66	12	976
Płeć	Mężczyźni	24	68	8	470
	Kobiety	20	64	16	506
Wiek	18-24 lata	20	69	11	110
	25-34	21	69	9	193
	35-44	24	61	15	169
	45-54	19	70	12	151
	55-64	25	68	8	173
	65 lat i więcej	22	62	16	180
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	69	14	387
	Miasto do 19 999	26	69	5	145
	20 000 - 99 999	26	60	13	185
	100 000 - 499 999	23	66	11	162
	500 000 i więcej mieszk.	25	60	15	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	67	15	204
	Zasadnicze zawodowe	18	70	12	239
	Średnie	22	66	12	300
	Wyższe	29	61	10	233
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	58	10	110
	Średni personel, technicy	17	76	7	25
	Pracownicy adm.-biurowi	14	65	21	54
	Pracownicy usług	12	75	13	64
	Robotnicy wykwalifikowani	18	75	7	102
	Robotnicy niewykwalifik.	23	70	7	42
	Rolnicy	14	81	5	54
	Pracujący na własny rach.	34	48	18	43
	Bezrobotni	20	61	20	53
	Emeryci	22	64	14	214
	Renciści	16	72	11	72
	Uczniowie i studenci	26	64	10	65
	Gospodynie domowe i inni	30	58	12	78
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	71	11	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	69	16	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	64	10	248
	prywatnym gosp. rolnym	15	79	6	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	20	66	15	105
	501-750	15	79	5	102
	751-1000	19	73	8	157
	1001-1500	20	68	12	165
	Powyżej 1500 zł	34	60	6	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	78	11	120
	Średnie	19	65	16	407
	Dobre	27	64	9	449
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	76	13	47
	Raz w tygodniu	21	66	13	432
	1-2 razy w miesiącu	22	68	10	139
	Kilka razy w roku	25	64	11	239
	W ogóle nie uczestniczy	22	66	12	119
Poglądy polityczne	Lewica	32	58	10	138
	Centrum	24	68	8	323
	Prawica	23	70	8	274
	Trudno powiedzieć	13	64	23	241

Tabela 4

		Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że obecnie na czele rządu stoi Donald Tusk?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		26	60	14	975
Płeć	Mężczyźni	26	65	9	469
	Kobiety	26	56	18	506
Wiek	18-24 lata	17	77	6	110
	25-34	23	66	11	193
	35-44	31	49	20	169
	45-54	26	57	18	151
	55-64	26	62	12	173
	65 lat i więcej	30	57	14	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	67	16	387
	Miasto do 19 999	28	64	8	144
	20 000 - 99 999	30	55	16	184
	100 000 - 499 999	33	57	10	163
	500 000 i więcej mieszk.	36	47	17	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	67	13	202
	Zasadnicze zawodowe	22	66	13	239
	Średnie	25	60	14	300
	Wyższe	35	49	15	233
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	47	17	110
	Średni personel, technicy	24	67	9	25
	Pracownicy adm.-biurowi	19	59	22	55
	Pracownicy usług	18	69	13	64
	Robotnicy wykwalifikowani	20	74	6	102
	Robotnicy niewykwalifik.	32	54	14	41
	Rolnicy	23	61	16	54
	Pracujący na własny rach.	30	40	30	43
	Bezrobotni	18	71	11	53
	Emeryci	29	56	14	213
	Renciści	26	64	10	72
	Uczniowie i studenci	16	81	3	65
	Gospodynie domowe i inni	31	50	18	78
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	60	17	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	61	18	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	30	57	13	247
	prywatnym gosp. rolnym	22	60	18	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	64	12	103
	501-750	20	68	12	102
	751-1000	18	70	12	157
	1001-1500	26	61	13	165
	Powyżej 1500 zł	42	48	10	204
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	77	12	120
	Średnie	28	57	15	407
	Dobre	28	59	13	449
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	74	12	47
	Raz w tygodniu	24	63	13	431
	1-2 razy w miesiącu	24	58	18	139
	Kilka razy w roku	32	54	14	238
	W ogóle nie uczestniczy	28	60	12	119
Poglądy polityczne	Lewica	35	53	12	138
	Centrum	31	57	12	323
	Prawica	26	67	7	273
	Trudno powiedzieć	14	61	25	241